

HB 1.644

VAKOK VILÁGA

Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége

FOLYÓÍRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének elnöke
Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtktár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal:
Budapest XIV., Május 1 út 47.
Telefon: 224-223, 426-185, 214-025, 214-026

XXXVII. évfolyam

1976. február

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének folyóirata

Főszerkesztő: dr. Vas Tibor elnök
Felelős kiadó: dr. Bódi István fűtitkár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1. ut 47.
Telefon: 214-025
214-026
224-223
426-185

T a r t a l o m j e g y z é k

	oldal	oldal
Dr. Bódi István: Lengyel vakügyi delegáció látogatása Magyarországon		2
Elnökségi ülés		2
Megyei szervezeteink életéből:		
Visszapillantás Borsod-megyei szervezetünk 1975.-ik évi kulturális eredményeire		3
Csongrád-megyei tudósítás		4
Nyiregyházi tudósítás		4
Ady Endre: A téli Magyarország		5
Zólyomi Erzsébet: Beiratkozás		5
Dr. Vas Tibor: Herbert Jacob emlékére		7
Gerdelics Ferenc: Rövidesen nyitja kapuját a Vakok Kertje		7
Jósa Lászlóné: Vásárlás közben.		7
Farkashalmi Gyula: Beszámoló a vakok szabad idejével foglalkozó európai konferenciáról		8
Egy emberi hőstett. I.rész. /Fordította: Barna Zoltán/		11
Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat.		
Dr. Kovács Miklós: Az új társadalombiztosítási törvény /V.rész/		12
Dr. Domonkos János: "Életemről - munkámról". /Bemutatjuk Nádai Józsefet/		12
Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat		
Óvatosság, figyelem!		14
Dr. Vas Tibor: Néhány szó a vakok mozgásáról		15
Dr. Molnár Katalin: Nők részére		
Általános tudnivalók a csecsemő neveléséről		15
Németh Tamás: Zenei rovat.		
Kapitánffy István: 100 éves a Budapesti Zeneakadémia		16
György Tamás: Technikai rovat.		
HIFI és világa. V.rész. /A hangtan alapjai/		17
Dr. Domonkos János: Kulturális életünk hírei		
Márciusi eseménynaptár		18
Kárpáti Tünde: Két hangversenyről		19
Dénes József: Sportrovat		
Molnár István: Beszámoló az 1975. évi sakkcsapatbajnokságról		20
Gál Imre: Uttörőrovat.		
Az írás-olvasásversenyről		23
Az ifju politikusok tevékenységéről		24
Közlemények		24
Innen-onnan		25

Dr. Bódi István:

Lengyel vakügyi delegáció látogatása
Magyarországon

1975. november 3-a és 12-e között a Lengyel Népköztársaságban működő Vakok Szövetségének 4 tagu delegációját fogadtuk hazánkban. A delegáció a magyar Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége 4 tagu küldöttségének 1974. őszi Lengyelországban tett 10 napos látogatását viszonozta.

A delegációban vendégeink voltak: mgr. Jozef Mendrun, a Szövetség Központi Elnökségének tagja; a Tiflologiai Osztály vezetője; mgr. Zbigniew Bogucki, az Oktatásügyi Miniszterium keretében működő rehabilitációs Osztály vezetője; mgr. Sylwester Novak, a Bldgosc-ban működő szövetségi szervezet vezetője, valamint Henryk Sobek, a Szövetség Poznan-i szervezetének vezetője.

Arra törekedtünk, hogy az itt eltöltött 10 nap alatt vendégeink a magyar vakügyi helyzetről minél teljesebb képet kapjanak. Tájékoztatást adtunk a magyar szövetség fejlődéséről, szervezeti rendszerének jelenlegi felépítéséről. Megmutattunk több vakügyi intézményt, látogatást tettünk a Szociális Intézetek Központjában és a felügyelete alatt működő néhány intézetben is, így Budapesten, Szombathelyen és Szegeden.

A programban megkülönböztetett figyelmet tanúsítottak vendégeink a munkaképes vakok és csökkentlátók képzése és foglalkoztatása iránt. Módot adtunk a vakügyi célvállalatok, illetve a célszövetkezet meglátogatására is.

A gazdag szakmai program mellett biztosítani tudtuk, hogy vendégeink Magyarország néhány nevezetességével is megismerkedhessenek.

Lengyel barátaink mind a tanulmányut során, mind pedig a november 11-én megtartott zárómegbeszélésen kifejtették, hogy Magyarországon a vakokról való állami gondoskodás sokrétű és nagyon eredményes. Kiemelték az intézeti gondozás révén nyújtott nagy segítséget.

A beszélgetések során természetesen a két Szövetség munkájával kapcsolatban kölcsönös tájékoztatásra is sor került.

Meggyőződésünk, hogy a két delegáció tapasztalatcseréje a vakügy fejlődését mindkét országban fokozza.

- . -

Elnökségi ülés

Szövetségünk Országos Elnöksége 1976. január 8-án ülést tartott. Jelen voltak: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtítká, Csengeri József, Hosszu Vilmos, dr. Jáksó László, Kalapos Béláné, Kiss János, dr. Solyos Gyula, Solt János, Szemerédi István elnökségi tagok, valamint dr. Horváth Lajos osztályvezető helyettes, Barna Zoltán, lapunk szerkesztője.

Dr. Vas Tibor megnyitotta az ülést és sikerekben gazdag, boldog új esztendőt kívánt szövetségünk tagságának. Ezután került sor az 1. napirendi pontra, Tóth Mária és Szabó Katalin könyvtárosok beszámolójára. A testület a jelentéseket megvitatta és elfogadta. Örömmel állapította meg, hogy az olvasók létszáma növekedett, nagyon fontosnak tartja, hogy a pontírás-olvasás minél szélesebb körben terjedjen el. A beszámolókból néhány adatot emelünk ki. - A Braille-könyvtár állománya 1052 mű, 10992 kötet, az olvasók száma 559 fő. A Hangos-könyvtár állománya 1052 mű, 10992 kötet, az olvasók száma 559 fő. A Hangos-könyvtár

állománya normál szalagra vett művekből 652, tekercsek száma 10.029; kazettás művek száma 102. Olvasók száma 342 fő a normál és 288 fő a kazettás műveknél. A beszámolókat tartalmazták azokat a gondokat és hiányosságokat is, amelyek a munkát megnehezítik. Pl. a Braille-könyvtár súlyos gondja a postai kézbesítés pontatlansága. Nagyon a másolási gondok. Egyre kevesebb a jó másoló, rövidírással író pedig alig akad. A könyvek bekötése sem megy zavartalanul. A lassu, késedelmes kötés akadályozta 1975-ben a katalógus elkészítését. - A Hangos-könyvtár egyik panasza, hogy kevés mű készül évente a stúdióban, ezért az igényeket nem tudja kielégíteni. A kazetták rossz minőségűek, az MK 25-ös készülékek sem kifogástalanok, gyakran begyűrrik a szalagot, így nagyon sok mű hibásan kerül vissza a könyvtárba.

Dr. Vas Tibor elnök javasolta egy másoló-brigád létrehozását, melynek tagjait tanfolyam keretében képezhetnék a rövidírás elsajátítására. Szemerédi István hozzászólásában melegen támogatta a másolóbrigád létrehozásának gondolatát, de utalt arra a jelenlegi hiányosságra, hogy la-punk egyes tudományos cikkei kizárólag rövidírásban jelennek meg és így kevesen olvashatják azokat.

A 2. napirendi pontként a testület megtárgyalta az Országos Elnökség és a szövetség apparátusának munkatervét, mely átfogóan tükrözi a szövetség egész tevékenységét. Ennek alapján kezdik meg munkájukat a korábban megválasztott bizottságok, mint pl. az oktatási, munkaügyi, üdültetési, lakásügyi stb. bizottság.

A 3. napirendi pontban Braille-nyomdánk vezetője, Dénes József számolt be a nyomda elmúlt évi munkájáról. Elmondta, hogy a folyóiratok időben történő kinyomtatása mellett több fontos munka elkészítését is vállalták, hogy csak néhányat említsünk, napvilágot látott a telefonkezelők kézikönyve, a távhívófüzet és különböző iskolai anyagok. Kötésre vár az új társadalombiztosítási jogszabály, a családjogi törvény és egy Radnóti kötet. A nyomda vezetője statisztikai adatokkal érzékeltette munkájukat és megállapította - többek között, - hogy a papír minősége nem mindig megfelelő. A nyomda munkatársai mindent megtesznek annak érdekében, hogy sorstársaik időben kapják meg kiadványainkat.

Az Elnökség elfogadta a beszámolót és köszönetét fejezte ki valamennyi nyomdai dolgozó jó munkájáért.

Ezután néhány bejelentés következett. Először dr. Vas Tibor elnök tájékoztatta az Elnökséget, hogy az Európai Regionális Bizottság ülése 1976-ban Genfben lesz, amelyen ő képviseli szövetségünket.

Dr. Bódi István főtitkár javasolta, hogy a Szovjetunióba induló delegációkkal dr. Domonkos János kulturfelelős kísérelként kiutazhasson. Az Elnökség a javaslatot elfogadta.

Az ülés az elnök zárszavával ért véget.

- . -

Megyei Szervezeteink életéből:

Visszapillantás Borsod-megyei szervezetünk 1975-ik évi kulturális eredményeire

Az elmúlt esztendő bővelkedett hangulatos és változatos programokban. A jó munkához hozzájárult, hogy szervezetünk áprilisban véglegesen birtokba vehette a társadalmi szervek és intézmények segítségével korszerűsített és nagyobbított kulturális helyiséget. Így lehetőség nyílt arra, hogy előadóink munkájukat, felkészülésüket zavartalanul végezhessék. A kedvező körülmények segítettek elő azt, hogy szövetségünk debreceni szervezetének kulturcsoportja nagy sikerrel szerepelhetett nálunk. E látogatást sikeres műsorral viszonzottuk Debrecenben. Előadó gárdánk Budapesten színvonalasan szerepelt szövetségünk székházában. A nagy számban megje-

lent budapesti sorstársak viharos tapssal jutalmazták előadásunkat, ami újabb lendületet adott kulturesoportunk munkájához. Szervezetünk a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját méltóképpen ünnepelte meg. Nem feledkeztünk meg idősebb sorstársainkról sem. Decemberben megrendeztük az Öregek Napját. Szervezetünk a miskolci Szentpéteri-kapui Szocialis Otthon vezetőségével évek óta jó kapcsolatot tart fenn. Meghívtuk az otthon 10 idős lakóját. Az est misorát ők is igyekeztek hangulatosabbá tenni szereplésükkel.

- Ugy gondolom, hogy hiba lenne, ha a legfiatalabb generációról elfeledkeznénk. Sorstársaink gyermekeinek igyekeztünk örömet szerezni. A júniusban megrendezett Gyermeknapon és a december 21-i Fenyőünnepen a kicsinyek szép számban vettek részt és nagy örömmel fogadták az ajándékokat. Nagy segítséget kaptunk a miskolci kereskedelmi vállalatoktól, amelyek édességgel és játékokkal kedveskedtek a gyermekeknek.

Az eddigiekhez hasonlóan a jövőben is azért fáradozunk, hogy sorstársaink művelődési és szórakozási igényét mind jobban kielégítsük és a tagság közösségi szellemét ápoljuk.

Készült Réti Nagy Pál írása alapján.

Csongrád-megyei tudósítás.

A Makói Városi Tanács VB Szociálpolitikai Osztálya és a Vöröskereszt városi szervezete nemrég a makói József Attila Művelődési Központ nagyszertárban ünnepséget rendezett a városban élő vakok és csökkenőtartók tiszteletére, a pontírás publikálásának 150. évfordulója alkalmából. Az ünnepségen megjelent egyebek között dr. Jáksó László, szövetségünk Országos Elnökségének tagja. A terített asztalnál helyet foglalt meghívottakat dr. Sándor Zsigmond, a Vöröskereszt városi szervezetének elnöke üdvözölte, majd dr. Jáksó László tartotta meg ünnepi beszédét. Méltatta Louis Braille tevékenységét és érdemeit, megemlékezett a vakok magyarországi oktatásának 150 éves jubileumáról. A továbbiakban ismertette a sorstársakat érintő fontosabb jogszabályokat és rendeleteket, foglalkozott a taglétszám alakulásával. Elismeréssel szólt arról, hogy a Városi Tanácstól 53 Makón élő sorstárs kapott a közelmúltban anyagi segítséget.

Az ünnepség színvonalát emelte, hogy a Farkas Imre általános iskola Damjanich János Uttörőcsapatának tagjai műsort adtak a megjelenteknek. A program befejezése után Moravszky Ferenc, a Hazafias Népfront makói bizottságának elnöke is köszöntötte az egybegyülteket, akiket uzsonnával vendégelt meg. Végül a makói tagtársak nevében Simon Lajos mondott köszönetet a szép ünnepségért.

Készült Földeáki Rácz Sándor írása alapján.

Nyiregyházi tudósítás.

A Szabolcs-Szatmár megyei Társadalombiztosítási Igazgatóság előadója, Borbély Pálné nagy érdeklődéssel várt közérdekű ankétot tartott tagtársaink részére december 4-én az új társadalombiztosítási törvényről. A nagyfokú érdeklődés semmiképpen nem tekinthető elmarasztaló kritikának lapunk hasonló tárgyú - és éppen ebben a számban befejeződő - cikksorozatáról. A magyarázat, a téma érdekessége mellett a szakemberrel való találkozásban van, az így adódó "kérdéss - felelek" lehetőségében. A zömmel idősebb sorstársak éltek is ezzel a lehetőséggel. Az előadónak őszintén köszönjük a szakszerű, mégis közérthető, türelmes magyarázatot.

Molnár Zoltán

Több megyéből kaptunk megkésve, január hónapban fenyőfa ünnepélyről szóló tudósításokat, melyek közül kiemeljük Molnár Zoltán Nyíregyházáról és Szonda Klára Debrecenből keltezett hangulatos írásait. Legnagyobb sajnálatunkra ezeket azért nem tehetjük már közzé, mert sikirásu kiadványunk olvasói csak március második felében értesülhetnek a karácsonyi eseményekről. Köszönjük munkájukat és továbbra is várjuk színes tudósításaikat.

A Vakok és Csökkentlátók Köre december 19-én tartotta tavalyi utolsó foglalkozását. Az összejeövetelen Főriza László, a kör vezetője tartott előadást, valamint az Egészségügyi Szakközépiskola III.c. osztályos tanulói, a Citera-zenekar és a Pávakör tagjai adtak műsort. A Kör 1976-ban is színvonalas programmal készül a tagság szórakoztatására. Ez évi első összejeövetelüket január 30-án tartották. Téma: Karcag fejlődése az V. éves terv tükrében.

Megjelent a Karcagi Műsorfüzet 1976. januári számában.

- . -

Ady Endre:

A téli Magyarország

Magyar sikon nagy iramban át
Ha nyargal a gőzös velem
Havas, nagy téli éjjelen,
Alusznak a tanyák.

Olyan fehér és árva a sik,
Fölötte álm-éneket
Dudolnak a hideg szelek.
Vajjon mit álmodik?

Álmodik-e, álma még maradt?
Én most karácsonyra megyek,
Régi, vén, falusi gyerek,
De lelkem hó alatt.

S ahogy futok sikon, telen át,
Ugy érzem, halottak vagyunk
Es álm nélkül álmodunk
Én s a magyar tanyák.

- . -

Zólyomi Erzsébet

/1929-1959./

Vak költők alkotásait felidéző sorozatunk keretében ez alkalommal Zólyomi Erzsébetre emlékezünk egy versével.

A költő 1929. márciusában született Gombáspusztán /Szentgálhoz tartozó kis település/. Apja mésztelepi munkás volt. Iskoláit a Vakok Intézetében végezte, majd 1949-től a Teleki Blanka Gimnázium tanulója lett. Sikeres érettségi után az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Bölcsészkarán folytatta tanulmányait, ahol magyar tanári diplomát szerzett.

Az egyetem elvégzése után a Magyar Rádió-hoz került, mint műsor-lehallgató.

Az egyetemen tanára volt Jobbágy Károly, a híres költő, aki felfigyelt tehetséges tanítványára. Jobbágy Károly segítségével kerültek kiadásra versei különböző irodalmi lapokban, és az ő támogatásával lett a költő a Magyar Írószövetség tagja.

Zólyomi Erzsébet 1959. július 1-én tragikus hirtelenséggel, fiatalon, 30 éves korában halt meg.

Beirtakozás

Egy régi mesében hatalmas fa áll,
elásta alája kincsét a király.
Aki pusztá kézzel a fát kitöri,
tiz tarisznyát tölthet arannyal teli.

Szerencsét próbál és győz a mesehős,
neve fatörő és attól oly erős,
ahogy háromszor hét év minden éjjelén,
szoptatta az anyja erdő közepén.

Ez járt az eszemben egész uton át,
s mentem, mendegéltem, merre más diák.
Botlottunk, ütődünk - fehér bot meg én;
óperencián tul járt a jó remény.

Kacsalábon forgó tündérpalota
volt az egyetem, s hogy beléptem oda,
gödrös mosolyok közt játszva guruló
iárma csillogott, mint szép üveggolyó.

Néhány pillanatra zavarba hozott
a mély csodálkozás, amely fogadott.
Leültem, s riadtan jártak ujjaim
pontírásos papír pici pontjain.

Azért vettem elő, gondoltam, talán
valami kíváncsi felfigyel majd rám,
s ott tarthatom aztán, ha mellém leül;
kérdőívek vártak kitöltetlenül.

Végre jött egy csoport és körülfogott,
fojtott izgalommal tébláboltak ott.
Tudtam, oldalukat furja valami,
hogy tudok majd velük lépést tartani.

Tudok. Eddig is ment - nyögtem dacosan,
ezzel észrevétlen meggyőztem magam,
s talán körükből is a kétely kiszállt,
mert hamupipőke társakat talált.

Dolgom végeztével indultam haza
és eszembe jutott utközben az a
csodás mesehős, a fatörő legény,
erejénél százszor nagyobb az enyém.

Mert az én anyám e győztes új világ,
mely a vaknak is még iskolákat ad;
azért, hogy megértse, népe merre tart,
és a látók lelkét elvezesse majd.

Felhőpárnáin az est, hogy elpihent,
repülőgéppel vigan megjelent
ő, az igaz ember - Mereszjev, akit
nehézkes falába hősi harcba vitt.

Beethoven, Homérosz, Pável Korscsagin,
bátoritani jöttek, oh barátaim;
soha ilyen szépen őszi éjszakán
nem álmodott boldog diáklány talán...

- . -

Dr. Vas Tibor:

Herbert J a c o b emlékére.

1975. november 7-én, 54 éves korában, hosszú betegség után meghalt Herbert Jacob elvtárs, a Deutsche Zentral Bücherei für Blinde igazgatója. Több mint két évtizeden át volt ennek az intézménynek a vezetője, ő szervezte be a Braille-könyvtárban a magnetofon stúdiót és kezdte el a gyengénlátók részére a nagybetűs könyvek nyomtatását. A lipcsei könyvtár fejlesztése, amelyet romjaiból kellett újjáépíteni, az ő nevéhez fűződik.

Fiatal korában megvakult, először kefekötő lett, majd a második világháború után a faszizmus szétzúzása nyitotta meg előtte a fejlődés útját. Irodalmi érdeklődésű volt, ez tette őt képessé a Braille-könyvtár és stúdió vezetésére. Harcos kommunista volt, aki az NDK Vakok és Gyengénlátók Szövetségében a Központi Vezetőségnek, a kulturbizottságnak és a "Gegenwart" szerkesztőségének volt a tagja.

Emlékét megőrizzük.

- . -

Gerdelics Ferenc:

Rövidesen nyitja kapuját a Vakok Kertje.

Értesítjük tagtársainkat, hogy a Fővárosi Kertészeti Vállalat Városligeti Kirendeltsége a Vakok Kertjét 1976. április 4-től október 15-ig üzemelteti. Nyitva tartási idő április, május, szeptember, október hónapokban 10 órától délután 18 óráig. Minden hétfőn szünnap van, a park zárva. Kivételt képez olyan hétfő, amelyik munkaszüneti napra /ünnepre/ esik. Abban az esetben, ha az időjárás kedvező, március 15-ét követően szombaton és vasárnap a park 10-től 18-ig nyitva lesz.

A Vakok Kertje megközelíthető a 72-es, 75-ös trolibusz, valamint a 74-es autóbusz Május 1 ut és Ajtósi-Dürer sor sarkán lévő megállójától.

Kérjük tagtársainkat, hogy feltétlenül vigyék magukkal tagsági igazolványukat, ezt a parkőr azért kérheti, mert szeretnénk elérni, hogy a kertet csak tagtársaink és kísérőik látogathassák.

Az elmúlt év során örvendetesen emelkedett a kert látogatóinak száma. Reméljük, hogy ebben az évben még többen töltik idejüket ebben a nagyon kellemes, kulturált környezetben. Terveink szerint az évad során néhány kulturális rendezvénnyel szeretnénk megörvendeztetni azokat, akik kertünket felkeresik.

Kérjük, hogy a kerttel kapcsolatos észrevételeiket, javaslataikat juttassák el szövetségünkhöz.

- . -

Jósa Lászlóné:

Vásárlás közben...

Helyszín: a Szent István körut egyik zöldség-gyümölcs üzlete előtt kialakított árusítóhely. Pirosnál pirosabb, szebbnél szebb almahalmok mellett szerényebben meghuzódó olcsóbb almák is kínálják magukat. Egy idősebb asszony nézegeti a választékot. Bizonyára a számítógép gyorsasá-

gával méri össze a lehetőségeket pénztárcája tartalmával. Amikor rákerül a sor, halkán egy kiló almát kér az olcsóbból. A fiatal elárusítónő veszi a zacskót és gyorsan kapkodja ki a ládából a gyümölcsöt és - ki tudja, miért - még véletlenül sincs a zacskóba tett almák között egy hibátlan darab. A vásárló szeliden szól: "Nagyon kérem, ne csak a romlottakból adjon, legyen benne egy-két hibátlan alma is". - Az elárusítónő hirtelen felkapja a fejét, megvető pillantás a "kedves vevő"-re, majd hirtelen mozdulattal kiborítja a zacskó tartalmát és csak annyit mond élesen: "Stornó!!!" Félreértés ne essék, nem a vevő, hanem az eladó "stornózta" az üzletet ... Hát igen, vannak még furcsa dolgok ...

- . -

Farkashalmi Gyula:

Beszámoló a vakok szabad idejével foglalkozó európai konferenciáról.

Ezt a sikeres nemzetközi tanácskozást a Lengyel Vakok Szövetsége szervezte, a Vakok Jóléti Világtanácsa Európai Regionális Bizottságának hatékony támogatásával. A konferenciára Varsóban került sor 1975. szeptember 29. és október 2. között. Hazánkat Dénes József, a Vakok és Csökentlátók Wesselényi Miklós Sportkörének elnöke és jelen sorok írója képviselte. A tanácskozások során a vakok kulturális életével, szabad idejének megszervezésével és sportolásával kapcsolatos kérdésekkel foglalkoztak.

A konferencia célja a kulturtevékenység, a szabad idő és a sportolás különböző kérdéseinek megvitatása, beható elemzése, gondos vizsgálata, továbbá az e téren elért eredmények számbavétele, a felhalmozódott tapasztalatok kölcsönös ismertetése és értékelése volt, különös tekintettel a látáskorlátozottak rehabilitációjára és társadalmi integrációjára.

A munkautalásokon kívül - vendéglátóink példás szervező munkájának eredményeképpen - módunk volt betekinteni a lengyel nép mai életébe, kultúrájának, művészetének lenyűgöző alkotásaiba. Izeltitő kaptunk a lengyel vakok hivatásos és öntevékeny kulturális munkájának valóban nagyszerű eredményeiből. Részt vettünk egy igen érdekes kiállításon, melynek keretében Lengyelországban gyártott vakügyi segédeszközöket mutattak be.

Szállásunk az Europejski Hotelban volt. A konferencia a Kultura és Tudomány Palotájában zajlott le. Az ellátás, a különféle szolgáltatások, a szervezés minden tekintetben mintaszerű volt, s így a résztvevők ösztönösen elismerését joggal érdemelték ki vendégszerető házigazdánk.

A tolmácsolás öt nyelven folyt. J. Szychalskinak, a Lengyel Vakok Szövetsége elnökének szívélyes üdvözlő szavai után felolvasták a Lengyel Népköztársaság állami és pártvezetőinek távirati jókívánságait és B.V. Ziminnek, a Vakok Összorosországi Szövetsége és a Vakok Jóléti Világtanácsa elnökének a konferencia delegátusaihoz intézett üdvözlő levelét.

Az érdekesebb előadások rövid ismertetése.

"A kultura szerepe a vakok integrációjában." /Lengyelország/

A szónok hangsúlyozta a pontírás fontosságát, megemlékezett Valentin Haiy-ról, a vakok első oktatójáról és Louis Braille-ról, a pontírás megalkotójáról. Megállapította, hogy e zseniális írásrendszer által a vakok a kultura aktív részeseivé váltak. Szólt arról, hogy a közös kulturális tevékenység jelentősen mérsékli a magányosság és elidegenedés érzését a vak emberekben.

A lengyel vakok jól felszerelt nyomdával és korszerű stúdióval rendelkeznek. A varsói pontírású könyvtárban mintegy 25 ezer kötet található. A hangoskönyvek száma közel 3500. A kulturális élet nagyon sokszínű. Mind az egészségügyi, mind a versenyszerű sportolásnak igen sok híve van a lengyel vakok között.

"Kulturális élet folytatása a vakok sajátos körülményei között."
/Svédország/

Erdemes kiemelni azt a gondolatot, hogy kívánatos a hangoskönyvek és hangos folyóiratok további terjesztése; fokozottan támogatni kell minden új olvasógép-kísérletet. Az optacont jól használhatják vak programozók. Tény azonban, hogy minden technikai haladás ellenére a pontírás lényegében mindmáig - és az előre látható jövőben is - teljességgel pótolhatatlan a maga nemében.

"Kórusok és hangszeregyüttesek tevékenysége". /Spanyolország/

A spanyol vak gyermekek magas szintű és alapos zenei nevelésben részesülnek. Az országban több öntevékeny kórus működik. Műsoraikon mindegyiknek népdalok szerepelnek.

1943-ban alakult a spanyol vakok hivatásos kamarazenekara, mely ma is fennáll. Története során már sok megtisztelő elismerést szerzett, több értékes versenydíj birtokosa. Néhány hanglemezük is megjelent. A jubileumi Braille-év alkalmából a spanyol vakok egész sor zenei és énekversenyt rendeztek.

"A kulturházak és klubok szerepe a vakok kulturális igényeinek kielégítésében". /Finnország/

Az előadó megállapítja, hogy a vakok csoportos kulturális tevékenysége, továbbá látó segítő személyek bevonása a vakok klubéletébe óriási integrációs jelentőségű a vakok számára. Hivatalosan bejelenti, hogy a vak sakkozók V. Olimpiájának megrendezését Finnország vállalja 1976-ban.

"A Braille írásrendszer jelentősége és távlatai a vakok rehabilitációjában és integrációjában". /Norvégia/

Az előadás központi gondolata az, hogy a pontírás és a hangszalag semmiképpen sem lehetnek versenytársak, hanem egymást kiegészítő oktatási és kulturális tényezők, melyek együttesen, közösen és párhuzamosan hivatottak szolgálni a vak ember szellemi igényeinek mind szélesebb körű kielégítését. A pontírás nagy előnye abban áll, hogy lehetővé teszi a vak önálló szellemi aktivitását. Az előadó szükségesnek tartja, hogy a rövidírási rendszerek ne legyenek bonyolultak, hanem ellenkezőleg: legyenek mindenki számára könnyen elsajátíthatók, a később megvakult személyek számára is különösebb erőfeszítés nélkül könnyen hozzáférhetőek. Ősztönözni kell lehetőleg egyszerű, könnyen és gyorsan megjegyezhető, jól emlékeztető tartható jelrendszerek megalkotását. Sajnálattal állapítja meg, hogy napjainkban a tendenciák sajnos éppen ellenkező irányban hatnak. A pontírás - egyetemességénél fogva - közelebb hozza egymáshoz a világ vakjait, de a szövevényes, kivételekkel telezsúfolt, szabályok tömegétől hemzsegő rövidírások sajnálatos negatív hatást fejtenek ki. Elismerő szavakkal szól a viszonylag egyszerű angol rövidírásról, de elmarasztalja a megreformált német rövidírást.

"A vakok szabad idejének célszerű felhasználásában jelentkező társadalmi és egyéni problémák". /Nagybritannia/

A vak embernek különösen nagy szüksége van rendszeres, hasznos és célszerű, vagyis: alkotó tevékenységre. Az egészséges versenyszellem kialakításának, a kulturális és sportvetélkedéseknek óriási szerepe van a vak mindennapi életében. A rendszeres sportolás jó hatással van a tájékozódási készség fejlődésére, az egyensúlyérzék és az általános testi ügyesség növekedésére. Mindez szükségképpen visszahat a lelki életre: a vak önbizalma, lelki egyensúlya megszilárdul, visszaszorul a bűntudatlanság és a kisebbségi érzés. Ennek jelentősége szinte felmérhetetlen. A vakok és gyengénlátók Angliában egyebek között a következő sportágakat művelik: golf, krikett, uszás, sielés, evezés stb.

"A vakok hobbijai - lehetőségek és válfajok". /Franciaország/

Az előadó mély meggyőződéssel és szuggesztív erővel, mégis egyszerű, logikus stílusban beszél a sakkozásról, Érdekes az a gondolata, hogy ebben a játékban a vak egyenlővé válik a látóval.

"A játékok, mint a szórakozás és kikapcsolódás eszközei". /NSZK/

Nagy jelentősége van a vakok táncitanításának. Fontos a vakok számára készített társasjátékok fokozottabb elterjesztése.

"A csoportos tevékenység iránti érdeklődés fejlesztése". /NDK/

Az országban sok klub és különféle szakkör tevékenykedik. Ilyenek például: hanglemez-gyűjtők klubjai /főleg vidéken/, irodalmi körök, zenei, magnós klubok, a plasztikai művészetek iránt érdeklődők csoportjai vagy a barkács-szakkörök. A színjátszó csoportok is lendületes tevékenységet fejtenek ki.

"A sport jelentősége a vakok egészsége, testi fejlődése és mozgása szempontjából". /Szovjetunió/

A mozgás az élet egyik alapvető tulajdonsága. A vak ember számára a mozgási lehetőségek sok irányú fejlesztésének óriási jelentősége van annál is inkább, mert a látásában korlátozott személyt külső /környezeti/ és belső /a vakság fizikai és pszichikai hatásából eredő/ okok gyakran kényszerítik mozgásszegény életmódra. A Vakok Összorosországi Szövetsége keretében néhány év óta egy kitűnően felszerelt laboratórium működik, ahol sokoldalú tudományos vizsgálatokat folytatnak a vakok egészségi állapota, fizikai adottságai, sportolási lehetőségei stb. megállapításának céljából. Tervbe vették az intézmény és ezáltal a vizsgálható személyek körének nagy arányú bővítését. A szövetség keretein belül sport- és testnevelési tanács működik. A szervezet vállalatainál általánosan elterjedt a munkahelyi torna. A szovjet vakok közül sokan hódolnak a klasszikus birkózásnak. Az evezés is nagyon népszerű. A szövetség negyedévenként sport- és tornaanyagot bocsát az érdeklődők rendelkezésére, orosz pontírásban.

"Szabad időben végzett és pihentető sport, kirándulások, természetjárás". /Lengyelország/

A lengyel csökkentlátók többek között olyan sportágakat is művelnek, mint az akadályfutás, váltófutás, kajak, ping-pong.

"A látáskorlátozottak integrációja a sportközpontokba". /Belgium/

A belga vakok sportélete rendkívül változatos. Érdemes kiemelni, hogy a belga vakok elsajátíthatják a jóga és a dzsudó bizonyos alapelemeit is.

"Nemzetközi sportkapcsolatok és azok előmozdítása egy nemzetközi sportszervezet útján". /Csehszlovákia/

A küldött szükségesnek tartja egy olyan nemzetközi jegyzék összeállítását, mely a vakok és gyengénlátók által üzött sportágak megnevezését tartalmazná. E célból sürgeti egy nemzetközi szakbizottság felállítását. Javasolja a vakok nemzetközi sportszövetségének megalakítását, melyben minden sportágat külön szekció képviselne. Megfontolandónak tartja egy, a vakokra és csökkentlátókra vonatkozó, - nemzetközi sportszabályzat kidolgozását.

A referátumokat vita követte. A konferencia résztvevői egyhangúan elfogadták a vakok és gyengénlátók kulturális életével, szabad idejével és sporttevékenységével foglalkozó határozatokat.

Egy emberi hőstett.
/I. rész./

/Megjelent az "UMSCHAU"-ban, a Vakok Jóléti Világtanácsa Európai Regionális Bizottságának lapjában 1975. november 3.-án./

/Fordította: Barna Zoltán/

A vak szobrásznő, Lina Po 75.-ik születésnapja alkalmából, nemrég állandó kiállítás nyílt meg e csodálatos művész munkáiból az Összoroszági Vakok Szövetségének Kulturházában.

Lina Po/Polina Mihajlovna Gorenstein/ 1899-ben, egy délukrajnai városkában született. Sokoldalú képzést kapott. Tizenhétévesen már egy női főiskolai kollégium jogi fakultását látogatta, de ezzel párhuzamosan egy balettiskolában tanult táncolni, résztvett egy szobrász kör munkájában, valamint foglalkozott zenével és matematikával is. De végül az embernek mégis csak határoznia kell élethivatását illetően.

Lina Po a tánc mellett döntött. A fiatal lány nemsokára fellépett Oroszország és Ukrajna kisebb városaiban. Saját táncstudiót rendezett be, és még ebben az évben felvette a "Lina Po" művésznevet. A helyi sajtó elismerően nyilatkozott a fiatal táncosnő első fellépéseiről, dicsérte rendkívüli könnyedségét, ritmusérzékét és kifejező képességét.

Am Lina Po tudta, hogy ezek csak az első lépések és még nagyon sokat kell tanulnia. Az igazi nagyművészet eléréséről álmodozott. Husz éves korában Moszkvába utazott és jelentkezett a Bolsoj Teater egyik pályázatára. A selejtezőn nem volt egyszerű dolog helytállni, mert két szabad helyért több tucat jelentkező versengett, de végül is Linának sikerült a nagyhirű színházba felvételt nyernie. Alkotó életének új szakasza kezdődött Moszkvában, : a színházban mint táncosnő, mint koreográfus és mint a tánc kifejezés tanárnője működött.

Lina Po gyakran jegyzeteket készített, ha egy-egy szerepen dolgozott és így rögzítette az egyes lépéseket, mozdulatokat, melyeket a színpadi cselekmény egészébe ötvözött. Ez segítette őt abban, hogy az alakokat megformálja és hősei szerepének lényegét átérzeze, magáévá tegye. Ezek a táncosnői évek telítve voltak intenzív, lelkes munkával. De hirtelen tragikus esemény történt. Súlyosan megbetegedett, agyhártya-gyulladását kapott, melynek következtében teljesen megvakult és mindkét lába béna lett.

A bénaság csakhamar áterjedt a jobb kezére is. Betegsége természetesen ágyhoz bilincselte.

Ekkor Lina Po számára nagyon nehéz harc kezdődött, harc azért, ami további életét tartalommal töltheti meg.

Hogy keserű gondolataitól szabaduljon, egy éjszaka puha kenyérből bal kezével egy egeret formált. Az apró szemek ceruzahegvek voltak, a kicsiny farkat pedig egy kötőszinorból rögtönözte. Amint az ápolónő a szobába lépett és az egeret az éjjeliszekrényen észrevette, hangosan felkiáltott, amire az orvos besített. Lina azt gondolta magában "... mit fogok én hallgatni a főorvostól, hogy az ápolónőt így megijesztettem...". Ekkor még nem sejthette, hogy ennek az eseménynek milyen jelentősége lesz életében.

A szomszéd szobából bejövő gyermekek lettek első csodálói művészetének, akik örültek a kis egérnek és kérték, hogy máskor is készítsen rászükre hasonlót.

Orvosok és barátok csakhamar felismerték, hogy ez a fiatal nő szükségyszerűen új életet kezdett építeni óriási fáradtsággal és akaraterővel.

Az orvosok kívánságára első alkotásait bronzba öntötték. Barátai ösztönzésére Lina Po tovább folytatta munkáját és az egyszerű, természetes játékeszközöktől haladt a bonyolultabb témák felé.

Most, amikor már többé semmi lehetősége sem volt, hogy színházban fellépjen, megkísérelte, hogy táncoló lányokat formáljon.

Lina Po összesen két évet töltött a kórházban. Az orvosok leküzdötték a bénaságot, de szeme világát nem sikerült visszaadniok.

Dr. Falvai Ferenc: Jogi Rovat

Dr. Kovács Miklós: Az új társadalombiztosítási törvény /V.rész/.

A Társadalombiztosítási Bizottság összetételében mindegyik szakszervezet, illetve szakágazat képviselőt kapott s ez a dolgozók érdekvédelmében a legmegfelelőbb garancia arra, hogy a szolgálati idő beszámítása szempontjából bármely szakágazatból megjelenő tanu nyilatkozata a legtekintélyesebb szakmai hozzáértéssel és a körülmények kifogástalan ismeretével kerüljön elbírálásra. Tekintettel arra, az előzetes idő kiszámítása érdekében benyújtott "szolgálati idő elismerési kérelem" esetén, jogorvoslati lehetőség nincs, nyugdíjra jogosító idő tanuvallomás alapján történő beszámítására sem kerülhet sor. Az igénylő csak a későbbiek folyamán, a nyugdíj iránti igénybejelentés elbírálásakor hozott, ún. alaphatározat elleni felszólalásában jelölhet meg tanukat, a be nem jelentett, illetve a nyilvántartásban nem szereplő és okirattal nem igazolt munkaviszonyára. /Biztosítási viszonyára vonatkozóan./

A nyugdíjra jogosító szolgálati idő tanuvallomás alapján beszámítható tartamának felső határát az új jogszabály nem határozza meg és így, a korábbi rendelkezésekhez képest, adott esetben a Társadalombiztosítási Bizottságnak bővebb lehetősége nyílik a beszámításra.

Mindezekről el kell határolni azokat az eseteket, amikor a szolgálati idő elismerési kérelem, vagy igénybejelentés elbírálása kapcsán, helyszíni vizsgálat lefolytatására kerül sor, mert ilyenkor az időbeszámítás nem kizárólag tanuvallomás alapján történik, hanem a megjelölt, illetve felkutatott tanu nyilatkozatain felül, munkaviszonyt valószínűsítő valamely irati bizonyíték is rendelkezésre áll, a helyszíni vizsgálatnak minden munkaviszonynál, de különösen az 1944. június 30. napját megelőzően fennállott háztartási munkaviszonyok elbírálásánál van nagy jelentősége.

A volt mezőgazdasági dolgozókra nézve igen kedvező kihatású új rendelkezés az, hogy 1929. január 1. és 1947. december 31. közötti időben fennállott mezőgazdasági munkaviszonyokat /uradalmi cseléd, napszámos, summás, stb./ korabeli okirat hiányában, az illetékes helyi tanács vb. által kiállított hatósági bizonyítvánnyal is lehet igazolni.

Abban az esetben, ha idényjellegű mezőgazdasági munkaviszony igazolásáról van szó, /pld. aratás, cséplés, szőlőművelés stb./ az említett hatósági bizonyítvány alapján, naptári évenként legfeljebb 150 nap számítható be nyugdíjra jogosító szolgálati időként.

A katonai szolgálatban eltöltött és az ezzel azonos elbírálás alá eső időtartamok, továbbá az egyetemi /főiskolai/ tanulmányok időtartamának beszámítása lényegesen könnyebbé vált, mivel az új társadalombiztosítási jogszabály már nem kívánja meg az említett időtartamok előtti 180 nap munkaviszony fennállását.

Megjegyezzük, hogy az egyetemi /főiskolai/ tanulmányok folytatásának ideje továbbra is csak rokkantsági nyugdíjra irányuló jogosultság szempontjából vehető figyelembe.

- . -

Dr. Domonkos János: "Életemről - munkámról".

Munkásmozgalmi harcok a békéscsabai kultúrsoport élén.

- Portré Nádai Józsefről -

Beszélgetésünk még 1975. december 7-én indult, amikor a békéscsabai kultúrsoport Szövetségünk Székházában vendégszerepelt.

Nádai József hosszú idő óta eredményesen szervezi és összefogja a

csabaiak művészegyüttesét. Repertoárjuk a zenei sokféleség mellett irodalmi, színjátéki elemekkel gazdagított. Pezsgő kulturéletük fokmérője - fellépéseiken, szerepléseiken túl - az országos versenyeken való részvételük ugyanugy, mint eseményekben bővelkedő csoportos kirándulásaik, országjárásaik. Kulturtevékenységük felkeltette a sorstársak széleskörű érdeklődését. Pesti szereplésükre "szurkolóikat", saját nézőközönségüket is elhozták. Művészeti csoportvezetőjük a tagtársak szeretetét élvezte. A nemrég kapott Braille aranyérmel büszkén viseli szereplésükre és ezzel is szövetségünk iránti nagybecsülését hirdeti. Puritán szerénységét, önzetlenségét jelzi, hogy amikor életutja munkásmozgalmi vonatkozásait elénktárja, figyelmünkbe ajánlja, egyrészt nem szívesen gondol vissza a nehéz időkre, másrészt nem szeretné, ha dicsekvésnek vagy panasznak vennék gondolatait, ugyanis ami vele történt, abból soha semmi hasznot nem igyekezett huzni.

Honnan indult a viszontagságokkal teli életut?

"1901. április 16-án születtem Aradon. Apám MÁV málházó volt. Elődeim - egy nagyapám kivételével - svábok voltak. Magyar nagyapám állandóan mesélt az 1848-as szabadságharcról és az aradi utcai harcokról. Láttam a kivégzett tábornokokat. Elbeszélései nagy hatással voltak rám és teljesen bele éltem magamat az elhangzottakba. Tíz éves koromtól már minden felvonulás vagy megmozdulás érdekelt és részt kívántam venni azokon. A 48-as szabadságharc és a munkásság felvonulásai között semmi eltérést nem találtam. A május elsejéket rendszeresen a munkások között töltöttem. Mi fiatalok kedvencei voltunk az idősebb munkásoknak és ezért azután meghívtak a Szociáldemokrata Párt házába is. Örültem annak a szeretetnek, amit kaptam és így hamarosan tagja lehettem kulturcsoportjuknak.

1914-ben kitört az első világháború. Fájdalommal néztem az ezerszámra hajtott hadifoglyokat, kik között sok gyermeket, öreget is láttam. Nagyapám elbeszéléseire gondoltam, hogy ez is a Monarchiának "köszönhető", közvetlenül pedig a magyar-gyűlölgő trónörökös meggyilkolásának.

A polgári iskola elvégzése után a kereskedelmi iskolába iratkoztam. Kedvenc tárgyammá vált a gyorsírás. Politikai gyorsírásból kaptam oklevelet Szegeden. Gyorsírója lettem a pártnak. Több illegális összejövetelel vettem részt. Gyakran kellett megszöknünk a rendőrség elől."

Most arra kérem Nádai Józsefet, hogy idézze fel emlékeit a Tanácsköztársaságról.

"Már az 1918-as polgári demokratikus forradalom szorosabbá tette a munkásság összefogását, 1919. februárjában mi fiatalok a munkástanács felhívására - az Arad Csanádi Egyesült Vasutak külön szerelvényével - elhagytuk Aradot és Mezőberényben szálltunk meg. Eleinte nehezen ment a vörös katonák kiképzése, hiányzott a jó kiképző és a fegyver. /Ugyanis a frontról hazajött katonák legtöbbször földhöz vágta fegyverét! Többen közülünk a visszavonuló német katonáktól vettek fegyvert.

A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltását követő napokban, április elején Békéscsabára vezényeltek bennünket és beosztást kaptunk a vasuti ezredbe. Engem először páncélvonatra helyeztek. A pályaudvaron teljesítettem szolgálatot. Apám vasuti ruháját viseltem és benne könnyebb volt a románok bevonulása után - Aradra szökni.

1919. augusztus 1., a Tanácsköztársaság bukásának szomorú dátuma. Az aradi vár csakhamar megtelt foglyokkal. A Vöröskeresztnél én arra vállalkoztam, hogy vállalom a várban lévő foglyok kenyérellátását. Közben folytatni akartam középiskolai tanulmányaimat. Ez egyelőre nem sikerült, mert a politikai rendőrség az iskolából vitt el. 1919. november 30-án, vasárnap délután - a román rendőrség eskütételi ünnepe után - nyilvánosan megbotoztak. Ezután egy odesszai oroszral kerültem egy zárkába. Kabátjával betakart, hogy seblázamat enyhítse. Három nap múlva hazaengedtek. Két hét múltán azonban a katonai törvényszék hadnagya - két civil kíséretében - ismét elvitt. A hadbírószéki kihallgatás után szuronyos katona kíséretét át a hadbírószéki fogdába. Ott újabb kihallgatások vártak

rám. Egyre rosszabb napok jöttek: rettegés. Verés kézzel, puskatussal, vagy bajonéttal. Egy napon eltörték bal kezem mutatóujját. Amennyire tudtam, helyreigazítottam, kötszer hiányában jobb kezemmel összefogtam. Később papírral csomagoltam be. Tél volt. Nem akart gyógyulni. A verések azonban nem szüntek. Pár hét múlva egy katona bottal vágott az arcomba. Ugy megütötte a bal szememet, hogy pupilla repedést kaptam. A vérző szemmel megint nem tudtam, mit csináljak. Nem törődtek azzal, hogy nem látok. Sebzett kezemmel voltam kénytelen befogni szememet. Már három napja nem ettem. Szörnyen néztem ki. Ugy látszik, ők is megsokalták már. Inkább hazaengedtek. A hadbírószáki tárgyalásig naponta kétszer kellett jelentkeznem.

Az iskolából kitiltottak. A diákösszetartás mégis segített és le tudtam érettségizni. Közben apámék már készek voltak a repatriálásra. Minden jelentkezés után kimentem a vasutra. Át akartam szökni. Egyik alkalommal sikerült. A vonatot - amellyel átjöttem - este indították. Nekem csak másnap délelőtt 11-kor kellett volna jelentkeznem. Két hét múlva irták Aradról, hogy már másnap éjjel kerestek a lakásunkon. Megmenekültem egy súlyos ítélettől.

Magyarországon sem volt később nyugtom. Nehezítette életemet, hogy eltitkoljam, mi történt velem. Akarateröm és szívósságom azonban sok mindent rendbehozott.

További életemet a munkának áldoztam. Szeretek dolgozni.

Nádai József élete, munkásmozgalmi küzdelmei, jelen munkája: példamutatás.

A csabaiak kulturélete politikai tartalmat kap. Ennek záloga Nádai József veterán harcos régebbi és mai kiállása a szocializmus eszméje mellett. Arcképe vázlatos. Tettei azonban példaszerűen hatnak.

- . -

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat.

Óvatosság, figyelem!

Budapesten, városainkban és olyan településeken, ahol nagyforgalmu ut halad át, a gyalogosok részére kijelölt gyalogátkelőhelyet készít az utfenntartó vállalat. Fontos tehát, hogy minden körülmények között a kijelölt helyen haladjunk át, ha van ilyen. Ezt akkor is tegyük meg, ha kissé kerülnünk kell, mert biztonságunk így inkább szavatolható.

Célszerű azonban, hogy az áthaladás előtt álljunk meg, mert alkalmazkodnunk kell - saját érdekünkben - az uttesten közlekedő gépjárművekhez. Áthaladási szándékunkat a fehérbot, mintegy harminc, negyvenöt fokos előre tartásával jelezzük. Ott, ahol hallásunk segítségével nem győződhetünk meg egyértelműen az áthaladás veszélytelenségéről, feltétlenül várjuk meg, hogy átkisérjenek. A kísérést sohasem utasítsuk vissza, mert gondolnunk kell azokra a sorstársakra, akiknek mindenképpen szüksége lenne erre. Ha mellékutca uttestjét keresztezzük, akkor is minden esetben győződjünk meg arról, hogy jármű nem közeledik-e. Ha például autó motorját turáztatják, vagy egyéb zajforrás van a közelünkben, semmiképpen sem induljunk el, mert nem hallható más halk jármű közeledése. Tudnunk kell azt is, hogy rossz idő esetén az emberek sietnek és kevésbé figyelmesek. Ilyenkor se tegyük, hogy idegeskedésünkkel meggondolatlanul cselekedjünk, vagy azzal szemben, aki végül is segítségünkre siet, türelmetlenkedjünk. Érjünk célunkhoz inkább lassabban, de biztosabban.

Dr. Vas Tibor:

Néhány szó a vakok mozgásáról.

A Német Szövetségi Köztársaságban /Mahrburg/ kiképeztek mozgástanfolyam vezetőket a vakok számára. Az első ilyen trénerok a kiképzést Angliában kapták. A tanfolyam három hónapig tartott.

A tanfolyam lényegében három szakaszra oszlik. Az első szakasz előkészítés a hosszú bot használatára, a látókisérővel való közlekedés megtanítására terjed ki. 2./ A fehér bot használatát először házon belül kezdik meg. Utána a közlekedés szempontjából kevésbé forgalmas területen. Ezt követheti a hosszú botnak a forgalmas utcán való használata.

Helyes, ha a tájékozódás elősegítése érdekében a vak tapintható térképen előzetesen megismeri azt a környéket, ahol a fehér bot használatát gyakorolja.

Amikor ezeket a gyakorlatokat kellően elsajátította, akkor kisérő nélkül egyedül kell közlekednie a hosszú bottal azokon a területeken, ahol korábban tréningezett.

A harmadik szakaszban megismertetik a tanulót a Mahrburg-egyetemen való tájékozódással. Végső fokon a tanfolyamnak arra kell irányulnia, hogy a tanfolyam elvégzése után nemcsak abban a városban tudjon tájékozódni, ahol a tanfolyamot elvégezte, hanem bárhol. Mindenhol szükséges azonban, hogy a környezetet domboru térképről előzetesen megismerje.

- . -

Dr. Molnár Katalin: Nők részére

Általános tudnivalók a csecsemő neveléséről.

A csecsemők akkor fejlődnek jól, ha hagyják őket aludni. Alvás szükségletük általában: 3 hónapos korig kb. 19 óra, 6 hónapos korig naponta kb. 17 óra, 12 hónapos korig naponta kb. 14-15 óra. A csecsemők, ha lehet, kiságyban aludjanak, melyben sima matrac legyen. A csecsemő feje alá nem szabad kispárnát tenni, mert ez a gerinc egyenes fejlődését akadályozza. Az ágy a szoba világos részében legyen.

A bőrápolás alapja a gondos tisztántartás, a mindennapi fürdetés előtt a hajlatokat, valamint az orr és fülnyílást tanácsos olajos vattával megtörölni. A járatokba benyulni, valamint pálcikára, gyufaszálra tekert vattát használni tilos. A csecsemő szájának belső részét felesleges tisztítani, szájába ne nyuljunk. Fürdetés után a csecsemő bőrét - különösen a hajlatokat - szárazra itatjuk. Popsijára az orvos által rendelt kenőcsöt használjuk, mely többféle lehet. A csecsemő arcát nem szabad semmivel bekenni, eltekintve ettől akkor, ha a bőr tisztulása következtében az arca pörsenésses, illetve kiütéses, ilyenkor azonban csak az orvos által felírt kenőcsöt szabad használni.

A csecsemőt lehetőleg minden nap ugyanazon időpontban fürdessük, akkor ezt idővel megszokja és már ő is várja a fürdetést. Fürdetésnél a levegő hőfoka kb. 23-24, a vizé kb. 34-36 fok legyen. A víz hőfokáról tájékoztat a vízbe mártott könyök érzékeny bőre. A fürdetés időtartama általában 5-6 perc legyen, de ha már a gyermek nagyobb és szeret fürdeni, nyugodtan hagyhatjuk egy kicsit lubickolni. Az újszülött csecsemőt kevés vízben fürdessük, hogy köldökét - ha még nem gyógyult be - a víz ne lepje el. Ügyeljünk, hogy fürdetéskor a gyermek fülébe víz ne kerüljön, mert ez komoly következményekkel járhat. Fürdetéshez az első hetekben baba-szappant ajánlatos használni /a baba arcát ne szappanozzuk/, később már használhatjuk a jól bevált babafürdető készítményeket, pl. Kosili, Irsa Exkluziv-baby-bade.

Fürdetés után a csecsemőt azonnal takarjuk be fürdőlepedőbe. Először a fejét töröljük szárazra, bőrét nem szabad erősen dörzsölni, sem fürdés,

sem törülközés közben. A csecsemő fürdetéséhez puha mosdókesztyűt használjunk.

A csecsemő hőmérsékletét végbélben mérjük. A hőmérőt előtte lehetőleg alkoholos vattával töröljük le. A csecsemő valós hőmérsékletét úgy kapjuk meg, ha a végbélben mért hőmérsékletből öttizedet levonunk. Pl. ha a végbélben mért hőmérséklet 37,8, akkor a csecsemő hőmérséklete 37,3. Ha a végbélben mért hőmérséklet 38 fok, már lázcsillapítót kell adni. Ajánlatos otthon tartani - 0,1. gr Amidazophen - lázcsillapító kupot.

A csecsemő egészséges fejlődése szempontjából feltétlenül fontos a fokozott higiénia betartása. Mielőtt a csecsemőhöz nyulunk, feltétlenül mossunk kezet. A csecsemőnek legyenek saját edényei és ezeket külön is mosogassuk. A csecsemő arcát és kezét ne csókolgassuk. A csecsemőkkel való helyes bánásmód esetén a picik általában vidámak és jókedvűek.

- . -

Németh Tamás: Zenei rovat.

Kapitánffy István: 100 éves a Budapesti Zeneakadémia.

/Megjelent a Nyelvünk és Kulturánk 1975. augusztusi számában./

I. rész.

Egy intézmény 100 éves fennállása önmagában talán nem különösebben jelentős esemény. Azoknak azonban, akik életük egy részét annak kereteiben töltötték, falai között nevelkedtek, igen kedves és jelentős. Minden állam igyekszik nemzeti kincseit kiaknázni, tisztos hozamát részben élvezni, részben a világba exportálni. Ilyen nemzeti kincsünk nekünk tehetségeink, s azok között nem utolsósorban a zenei tehetségek, akik megbecsülést és elismerést szereznek népünknek az egész világon.

E cikk címében a régi és a köztudatban ma is használatos "Zeneakadémiá"-ról szólok, holott már az 1918-19-es tanévben a Magyar Tanácsköztársaságtól főiskolai jellegűt kapott ez az intézmény, 1971-ben pedig egyetemi rangra emelték. De teljes címünk ma is "Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola".

A jubileumok általában 25 évenként szoktak ismétlődni. Zeneakadémiánk első jubileuma a századfordulóra esett. Ennek jelentőségét azonban akkor még nem tudták eléggé felmérni. Az akkori évkönyv épen csak megemlíti az évfordulót. A félszázados fennállás előremutató virágzása már sejtetni engedi a kiteljesedést. Főiskolánk európai híri intézménnyé vált. Az 1950-es harmadfordulókor erőnket második otthonunk újjáépítése és tanulmányszervezetünk megreformálása vette igénybe. Ma azonban évről évre dus termést takaríthatunk be. /A szerző elnézést kér a patetikus hasonlatért, kéri betudni majd nem félszázados főiskolai munkássága miatti elfogódottságának./

Talán nem lesz érdektelen röviden áttekinteni - természetesen a teljesség igénye nélkül - Zeneakadémiánk létrejöttét és fejlődését, felhasználva az 1925-ben megjelent "jubileumi emlékkönyv" és a 90. évfordulóra általam szerkesztett "jubileumi ismertető" adatait.

Tudjuk jól, hogy tehetség mindenütt akadhat, ahol ember él a földön, de az egyéniségek kulturális fejlesztésének, technikai és kifejezésbeli képzésének előfeltétele az iskola. Ahol nincsenek művészeti szakiskolák, ott a művészet sem fejlődhet. A tehetség vagy elkallódik, vagy megreked egy primitív fokon. Hazánk, sajátos történeti adottságai következtében, a nyugati államokhoz viszonyítva - a költészet kivételével - művészi kultúrában erősen visszamaradt. Tehetségeink közül, aki tehette, külföldön tanult és érvényesült. Ezek a negatívumok különösen a zene- és a képzőművészet terén voltak érezhetőek. Gondoljunk csak Dürerre, Markó Károlyra, Munkácsyra vagy zeneművészeink közül Auerre, Böhmre, Joachimra, Lisztre.

Ugyanebben az időben Itáliában, Németalföldön, Franciaországban már eleven művészi élet virágzott, olyan lángelmék születtek és működtek, akiknek alkotásait ma is csodáljuk, s a kik még századokon keresztül fogják bámolatba ejteni és gyönyörködtetni az emberiséget.

Nálunk az első zeneiskola Budán nyílt meg 1727-ben Nase György vezetésével. A főúri rezidenciákon és vagyonos polgári családoknál folyó magán-zeneoktatás mellett a nagyhirű debreceni és sárospataki kollégiumokban oktattak még éneket és zenét. Ezeknek kellett volna gondoskodniok a zenei képzés országos méretű ellátásáról és a zenei műveltség terjesztéséről. Közel száz évnél kellett eltelnie azonban az első vidéki zene-konzervatórium megnyitásáig. Pesten 1829-ben Bartay András zeneszerző és Menner Lajos énektanár "Pestvárosi Énekiskola" elnevezéssel nyitott zeneiskolát. 1834-ben Dömény Sándor zenepedagógus és Merkl József zeneszerző indít meg egy zeneiskolát, amely később Pest-Budai Hangászegyleti Zene-de néven működött. 1840. január 2-án rendezte első hangversenyét Liszt Ferenc a Magyar Nemzeti Conservatorium alapítására, amely később Nemzeti Zene-de elnevezéssel nagyhirű intézménnyé vált /első igazgatója Mátray Gábor/. Ezt az intézményt 1948-ban átszervezték, jogutódja a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola.

Ennyi a bennünket érdeklő régmultról, hisz e rövid értekezés keretében nem cél a részletes és mindenre kiterjedő történetírás. Mosz rátórek az alapítást közvetlenül megelőző s az utána következő idő ismertetésére.

A XIX. század derekán mind sürgetőbb hangok követelik a kor és művészet igényeinek megfelelő, a legmagasabb képzésre is alkalmas zenei intézmény felállítását. A szellemi élet néhány neves egyénisége, valamint Buda és Pest zenei intézményei, élükön az Országos Magyar Dalárdaegyesülettel, beadványokkal és emlékiratokkal fordulnak az országgyűléshez, amelyben egy Zeneakadémia felállítását szorgalmazzák. Az 1871. december 8.-i országgyűlés öt szavazattöbbséggel elveti a Csengery Antal képviselő által alapos megokolással előterjesztett javaslatot. 1873. február 8-án újból napirendre kerül az ügy, s akkor végre el is fogadják. Az országgyűlés naplója a mellette szólók közül három nevet jegyzett fel: Simonffy Kálmán zeneszerzőét, Helfy Ignác hírlapíróét, aki sajtó alá rendezte Kossuth iratait és egy fiatal képviselőét, Apponyi Albertét, akinek ez volt az első felszólalása, az ugynevezett szűzbeszéde. Még sok közbejött akadályt, cinizmust és rosszindulatot kellett legyőzni, amíg 1875. márciusában Liszt Ferenc elnökletével - aki Wagner Richarddal éppen Budapesten hangversenyezett - megalakult az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia. Ugyanezen év március 21-én a királyi dekretum Liszt Ferencet a Zeneakadémia elnökévé, szeptember 2.-án a vallás- és közoktatásügyi miniszter Erkel Ferencet igazgatóvá és rendes tanárrá, továbbá Volkmann Róbertet rendes, idősebb Ábrányi Kornélt rendkívüli tanárrá és titkárrá, és végül Nikolits Sándort segédtanárrá nevezte ki.

Néhány, talán feledésbe merült személy nevét nem a precizitás kedvéért említettem meg, hanem azért, mert mint a magyar zeneoktatás előharcosai, hallatlanul sokat tettek annak létrejötté és kiteljesedése érdekében.

- . -

György Tamás: Technikai rovat.

HIFI és világa. V. rész. /A hangtan alapjai/

Ha a hangfrekvenciás rezgések egy bizonyos legkisebb erősséget elérnek, hangérzetet keltenek bennünk. Azt a legkisebb hangerősséget, amely szükséges ahhoz, hogy valamely hangot még éppen meghalljunk, küszöb-szintnek, vagy hallásküszöbnek nevezzük. Az emberi fül számos sajátosságának egyike, hogy különböző rezgésszámú hangok küszöbértéke nem azonos.

Kisebb rezgésszámu hangok, azaz a mélyhangok esetén jóval nagyobb hangintenzitás szükséges a hallhatósághoz, mint nagyobb rezgésszámu hangnál. Növelve a hangintenzitást, a hangérzet is mindjobban erősödik, végül a hangnyomás már fájdalmat okoz, elértük a fájdalomküszöböt. A fájdalomküszöb is, hasonlóan a küszöbszinthez, frekvenciafüggő, de lényegesen kisebb mértékben. A küszöbszint és a fájdalomküszöb frekvenciafüggő változásának vizsgálatára grafikont rajzolhatunk, így kapjuk a hallásküszöb-görbét. A két görbe az alsó és felső frekvencia határnál összeér és egy zárt terület keletkezik. Ez a zárt terület a hallásterület. A vízszintes tengelyre a frekvenciát, a függőlegesre pedig a hangintenzitást vesszük fel. Ez egy kis fantáziával hasonlít Magyarország térkép rajzolatára. A bal oldali része, tehát a mélyhangu rész, csak nagy hangerőnél érvényesül, tehát Sopron helyén kezd a görbe lefelé indulni és a legkisebb hangintenzitás 4.000, 5.000 Herz-es hangoknál érvényesül. Itt a legmélyebb a görbe, ez Szeged környéke, majd növelve a frekvenciát, a görbe megint emelkedik és Záhony környékén ugyanaz a hangintenzitás szükséges, mint a lacsony, 100 Herz rezgésszámu hangoknál. Ez a frekvencia 14.000, 16.000 Herz. Ha a Sopron és Záhony közötti távolságot egy egyenessel összekötjük, megkapjuk a hallásterületet. Ezen a területen belül találjuk a frekvencia és intenzitás szerint a fül által hallható összes hangot. A hallásterület egyénenként más és más. Az idős emberek magas hangok iránti érzékenysége erősen csökken, míg a fiatalok a 18.000 Herz számu rezgést is általában hallják.

Miután megismerkedtünk a hang tulajdonságaival, nézzük meg a mérés technikáját. Az egyik legközismertebb kifejezés a "decibell". Ez nem egyéb, mint egy viszonyszám, mely nem lineáris összefüggést ad, hanem logaritmikust. Ezt az összefüggést a fülünk fizikai tulajdonsága határozta meg, és Weber-Fechner törvénynek nevezzük.

Ha a hangintenzitás nő, a bennünk támadt hangérzet erősödik, tehát nő a hangosság, de 10,-20,-100-szor nagyobb hangintenzitás nem kelt bennünk 10-, 20, 100-szor nagyobb hangérzetet, tehát logaritmikus összefüggést találtak. Ha a hang I_1 -ről I_2 -re felerősödik és logaritmusszorzatát vesszük, kapjuk meg a Bell-t. Ez nagy egység, tizedrészét használjuk, a decibell-t.

- . -

Dr. Domonkos János:

Kulturális életünk hirei.

Márciusi eseménynaptár

1976. márc. 7. vasárnap 17 órakor:

Ünnepély a Nemzetközi Nőnap alkalmából.
Utána: műsor.

1976. márc.21. vasárnap 17 órakor:

Az 1848. márc. 15. és az 1919-es Magyar Tanácskörtársaság évfordulójára rendezett műsoros emlékünnepelely.
Rendező: Gévai Béla tanár.

1976. márc.28. vasárnap 17 órakor:

A Zongorairodalom remekei. Chopin - Liszt est.
Mandovszky Judittól néhány Chopin művet és Liszt: H-moll szonátáját fogjuk hallani.
A kiadott bérletek érvényesek.
Belépőjegyek is válthatók: 10 Ft-ért.

Kárpáti Tünde: Két hangversenyről.

Az elmúlt hónap folyamán két alkalommal is megörvendeztette zongorajátékával hallgatóit Németh Tamás. Az Országos Filharmónia rendezésében adott január 11-i Kistermi koncert műsorát a művész Mozart, Beethoven és Schubert műveiből állította össze. A nyitó számként elhangzott Mozart A-dur Szonáta, bár népszerűsége folytán hálás darab, az előadótól magas-szintű technikát, árnyalt és sokszínű zongorázást követel.

Németh Tamás interpretációjában a részletek finom megmunkálása mellett, a nagy egészek monotematikus összefüggésére figyelhetünk fel. Kitűnő érzékkel formálja a tételeket különböző karakterűre úgy, hogy közben a ciklikus mű mondanivalója töretlen egységben mutatkozik meg.

Ez a nagy formában való gondolkozás jellemezte Beethoven cisz moll, Mondschein szonátáját is. /Op. 27. No.2./ Meleg, szép hangon muzsikált az első tétel, szuggesztivitását a záróakkordokig növelni tudta, milyen derűvel követte a Scherzo, s hogy viharzott a Finále! Emlékezetesek maradtak a melléktema fojtott szinkópái s a befejezés virtuóz passzázssai.

A műsor második felében koncertteremben ritkán hallható mű hangzott el. Schubert Wanderer fantáziája, nagy erőpróbája az előadónak. Zenei tartalmát és főleg technikai részét tekintve egyaránt alkalmas, hogy versenyeken a résztvevők felkészültségét megbízhatóan lemérjék. Nos, megbizonyosodhattunk, Németh Tamás kitűnő pianista. A 25 perces művet fáradhatatlan energiával győzte, s közben a schuberti hangzásvilág számtalan színével gyönyörködtette hallgatóit. Tartottság és elegancia, erő és gyengédség, - mindazon belső tartalom, ami e művet remekművé avatja; szinte fülünk hallatára született a művész keze alatt, e természetesség a legnagyobb dicsőret, amivel egy produkciót méltathatunk.

Rádásként - megköszönnévén a szünni nem akaró tapsot - Schubert Asz-dur Impromptu hangzott el.

E sikeres koncert után érdeklődéssel vártuk a január 25-i folytatást, a Szövetség Székházának kulturtermében rendezett bérleti hangversenyt. Meghitt légkörben még fölzsabadultabb a muzsikálás. Dr. Farkas Albert bevezető szavait követően fölhangzott az est három Beethoven szonátája közül az első, a Zeneakadémián is hallott Op. 27. No.2. /Mondschein/. Köztudott, hogy egy mű még egy előadótól is sohasem hallható kétszer egyformán, ez a művészet igazi ismérve és izgalmas örökkévalóságának előfeltétele. Ha a két interpretációt összevetjük, a második, kezdőtételének finom színeivel, visszafogottabb tónusával talán még inkább megközelítette a beethoveni koncepciót.

Mivel e koncertet Ungár Imre emlékének szentelték, az előzetes megbeszélés alapján, a második számként előadott Op. 90-es e-moll Szonátát nem követte taps. E néma tisztelgés az elhunyt kiváló zongoraművésznek szólt, aki mind muzsikálásával, mind emberi magatartásával épített bennünket s példaképünk lett. Az e-moll Szonáta előadása után - mely mű helyenként impresszionista hangvételével, s a bagatellekre emlékeztetően motivikus építkezésével Németh Tamás értő tolmácsolásában azonnal szívünkhöz nőtt - a meghitt csendben felejthetetlenek voltak az előadóművész-tanítvány szavai, ki meghatottan méltatta Ungár Imrét s köszönte meg saját nevében s nevünkben mindazt, amivel e művész a világot megajándékozta.

Legnagyobb erő az emberi példa. S hogy Németh Tamás a legfontosabbakat eltanulta mesterétől, azt a befejező Op. 57. Apassionáta szonáta előadásával bizonyította. Magávalragadó erő, dinamizmus jellemezte az első tételt, az érett Beethoven sorssal birkózó, s kiegyensúlyozott, megbékélten daloló hangja szólt felénk a műből. A zárótétel diadalmas kódája után a megajándékozott ember örömeivel tapsolt a közönség, rádásokat kérve. Schumann Álmodozását hallhattuk igaz gyöngédséggel, majd Schubert: Moment Musical f-moll darabját szellemes, a mozarti Törökindulót pergő, virtuóz előadásban.

Jóleső érzéssel tértünk haza a koncertről. Németh Tamás átélt és hiteles Beethoven játéka jelentős fejlődésről, szerencsés szellemi rokonságról, a bécsi mester géniusza előtti odaadó tiszteletről tett tanúságot.

- . -

Dénes József: Sportrovat.

Molnár István: Beszámoló az 1975. évi sakkcsapat-bajnokságról.

Nagy izgalommal vártuk az 1975. évi csapatbajnokságot. A fő kérdés az volt, hogy sikerül-e az első csapatnak megkapaszkodni a budapesti I. osztályban, vagy pedig a kiesés vár rá. Ez pedig azt jelentette volna, hogy egy évi átmeneti szereplés után esetleg visszakerülünk a II. osztályba.

Biztunk abban, hogy a csapat nem kerül veszélybe és kb. a 8-10.-ik helyen végez.

Az első csapat eredménye végül is minden várakozást felülmúlt és az előkelő 5. helyet szerezték meg. Ezért minden dicséretet és elismerést megérdemelnek a sikert elért játékosok.

A bajnokság végeredménye a következő:

1. Tüzoltó Dózsa	109,5
2. Láng	103,5
3. K. Lombik	89,5
4. Kulich	84
5. Vakok I.	79
6. Selyemkikészítő	78
7. Testvériség	77
8. Szolgáltató	76
9. MOM	74
10. Belker	71
11. Gránit	67,5
12. Vízügy	65
13. MÁV	61,5
14. OTP	55,5

A tavaszi szezon végén a 4. helyen álltunk. Az utolsó forduló előtt pedig már biztosítottuk 5. helyünket. Mögöttünk végeztek olyan csapatok, amelyek egy évvel korábban, egy osztállyal lejjebb ugyan, de megelőztek bennünket, mint pld. a MOM, és a MÁV.

A Dózsa és a Láng kimagaslott a mezőnyből és külön versenyt folytatott az első helyért. Látszott, hogy korábban magasabb osztályból esett vissza a két csapat.

Egyéni eredmények:

1. Erős Pál	12	6	50,00%
2. Antal Mihály	13	6	46,15%
3. Nemes György	13	5,5	42,30%
4. Kovács Ferenc	13	7	53,84%
5. Dénes József	13	8,5	65,38%
6. Auffmanberg Emil	13	6,5	50,00%
7. Voján István	13	5,5	42,30%
8. Rév Miklós	13	5,5	42,30%
9. Battyáni Béla	13	6,5	50,00%
10. Hajdu József	12	4,5	37,50%
11. Zichó József	11	7,5	68,18%
12. Wiedner István	4	1,5	37,50%
13. Huszár János	13	8,5	65,38%
	156	79,0	50,64%

A csapatverseny során csillagos első osztályu minősítést megerősítette Erős Pál, míg az első osztályt Kovács Ferenc, Dénes József, III. osztályt Huszár János.

Az előbb felsorolt játékosok tűntek ki leginkább, de mindenki helytállt. Talán Rév Miklóstól vártunk jobb eredményt, tekintve, hogy éveken át a csapat legjobb pontszerzője volt.

Külön ki kell emelni Erős Pál teljesítményét, aki 3 mesterrel és 9 mesterjelölttel szemben érte el az 50 %-os eredményt. Az összes 5 játszmából 4 pontot ért el és csak Borloy/Androvitzky/ mester ellen vesztett nagy küzdelemben. Eigler mestert pedig megverte!

Második csapatunk is szép sikert ért el, az 1974. évi hetedik helylyel szemben most második lett. 1973-ban és 1972-ben is csak a harmadik helyen végzett.

Végeredmény:

1. Volán II.	101
2. Vakok II.	89,5
3. Előre II.	82
4. Művész II.	81
5. IKV	80
6. Spartacus III.	77,5
7. Építő II.	77
8. Szolgáltató II.	64,5
9. Sajtó II.	62
10. Hidépitők	60
11. MTK - VM	56,5
12. Elektronika	56,5
13. Ikarus II.	48,5

A Volán csapata vitathatatlanul a legjobb volt. Érdekes módon azonban félidőben még az első helyen állt második csapatunk, mivel a Volánnak elmaradt mérkőzése volt.

Egyéni eredmények:

1. Lévai József	12	3	25,00%
2. Wiedner István	12	4	33,33%
3. Bene János	12	7	58,33%
4. Horváth József	10	9,5	95,00%
5. Balázs Imre	12	8	66,66%
6. Hosszu Vilmos	12	8	66,66%
7. Arabót György	12	5	41,66%
8. Kapitány István	12	9,5	79,16%
9. Orosz László	9	7	77,77%
10. Bóbis József	10	9,5	95,00%
11. Kuminka György	11	6,5	59,09%
12. Lukács Sándor	4	3	75,00%
13. Hirth Ignác	3	1,5	50,00%
14. Borbély János	1	0,5	50,00%
15. Bartos Sándor	2	0,5	25,00%
16. Molnár István	9	7	77,77%
17. Gubuznai Imre	1	0	0,00%
	144	89,5	62,10%

A csapat átlaga az előző 50,34 %-hoz képest nagyot javult.

Egyénileg elsősorban ki kell emelni Horváth József és Bóbis József eredményét. Igen magas százalékot értek el. Érdekes még az, hogy míg Horváth az utolsó fordulóban remizett, addig Bóbis az első fordulóban!

Ugyancsak jól szerepeltek: Bene, Hosszu, Kapitány, Orosz, Molnár, Horváth II. osztályu minősítést szerzett, Bóbis és Kapitány erősítették a III. osztályt.

A harmadik csapatunk ezuttal más osztályban játszott, mint a negyedik. A XIV. ker. Sakkszövetség ezuttal, első ízben, 10 táblás csapatokat indított, két fordulós bajnokságban. Csapatunk 1974-ben harmadik volt, most ötödik lett.

végeredmény:

1. Halasi Olivér	86,5
2. Z. Porcelán	86
3. Danuvia	71
4. Vegyterv	55,5
5. Vakok III.	52
6. Kefe I.	30
7. XVI.ker.Tanács	9

Egyéni eredmények:

1. Siklós Menyhért	12	3,5	29,16%
2. Lukács Sándor	6	3,5	58,33%
3. Hirth Ignác	12	6	50,00%
4. Borbély János	10	3,5	35,00%
5. Bartos Sándor	11	4,5	40,90%
6. Kovács József	11	3,5	31,81%
7. Nyikes József	12	7	58,32%
8. Varga Sándor	12	5	41,66%
9. Gubuznai Imre	12	4	33,33%
10. Molnár István	6	2,5	41,66%
11. Borbély Lajos	4	2	50,00%
12. Ferenczi János	3	2	66,66%
13. Halgas József	1	0	0,00%
14. Hirth Ignácné	2	0	0,00%
15. Pánczél	5	5	100,00%
16. Mátrai	1	0	0,00%
	120	52	43,33%

A csapat átlaga az előző 54,32%-hoz képest visszaesett, tehát 43,33%. Kitűntek: Nyikes, Pánczél.

Negyedik csapatunk 4 táblás bajnokságban vett részt a XIV.kerületben. A verseny a szokott módon most is a "zöld asztalnál" fejeződött be. Több mérkőzés elmaradt, így pl. Kefe-seprő II. nem állt ki ellenünk tavasszal, az ősszel pedig mi nem álltunk ki ellenük.

A hivatalos végeredmény:

1. Ybl Miklós I.	48,5
2. Elektronika	38,5
3. Alumíniumgyár	37,5
4. Halasi O	22,5
5. Ybl Miklós II.	20,5
6. Kefe-Seprő	19
7. Vakok IV.	14,5
8. Főv. Sütőipar	9

A ténylegesen lejátszott egyéni játszmák alapján a teljesítmények:

1. Molnár István	9	4	44,44%
2. Borbély Lajos	7	1,5	21,42%
3. Richter Kálmán	2	0	0,00%
4. Ferenczi János	1	0,5	50,00%
5. Halgas József	4	0	0,00%
6. Hirth Ignácné	1	0	0,00%
7. Pánczél János	9	2,5	27,77%
8. Szél Sándor	2	1	50,00%
9. Vogel	2	0	0,00%
10. Böröcz	7	3	42,85%
	48	12,5	26,04%

A megelőző 50,56 % volt, ami negyedik helyet jelentett a mostani hetedik hellyel szemben.

A csapat visszaesésének fő oka az állandó bizonytalan összeállítás volt. Ezt mutatja a viszonylag sok játékos szerepeltetése is. A csapat legjobbjaiak Molnár és Böröcz bizonyultak.

A csapatversenyeken 43 játékos vett részt. Ez lényegében azonos a megelőző év 44 játékosával.

Ténylegesen 468 játszmát játszottunk, ebből 233 pontot értünk el.

A hivatalos számítás ettől eltér a negyedik csapat miatt. Az említett eredmény 49,78 % szakosztályi átlagnak felel meg. Ez látszólag gyengébb, mint a megelőző 56,19 %. Az összehasonlítás így azonban most nem mutat reális képet a szakosztály fejlődéséről, mert az első csapat a magasabb osztályban nem érhetett el olyan eredményt, mint egy évvel ezelőtt. E mellett a negyedik csapat eredménye is sokat ront.

A z 1976. évi feladatokat úgy foglalhatjuk össze, hogy az első csapatnak és a másodiknak tartani kell az elért színvonalat, míg a harmadiknak jobb eredményt kell elérni. Negyedik csapatot valószínűleg nem nevezünk a bizonytalan lebonyolítás és az összeállítási gondok miatt.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy az első és második csapat sikeres évet zárt, míg a harmadik és negyedik elmaradt a várakozástól.

- . -

Gál Imre: Uttörő rovat.

Az írás-olvasásversenyről.

Iskolánkban október 31-én ismét megrendeztük az olvasásversenyt a felsőtagozatosok részére.

A zsüri tagjai voltak: Csocsán Lászlóné, Gál Imre és Nyul Győző tanárok.

Most nem volt elődöntő. A résztvevők olvasás után a helyszínen maradtak és meghallgatták az utánuk következő vetélytársukat. Aki a szemelvényt 4 perc alatt elolvasta, az 100 pontot érhetett el. Ezen idő alatt, vagy felett olvasó plusz-, illetve mínusz pontot kapott másodpercenként. A helytelen olvasás a pontok rovására ment.

Az írásversenyt másnap tartottuk. A verseny diktálásból és másolásból állt. A hibátlanul diktált szövegért 163, a másolt szövegért 164 pontot adott a zsüri. Az írástechnikai- és a helyesírási hibák miatt pontot lehetett veszíteni. Az írásverseny Braille-táblával történt.

Az alsótagozatos pájtások olvasásversenyét november 28-án, írásversenyét pedig 29-én bonyolítottuk le. A szabályok ugyanazok voltak, mint a felsőtagozatosok vetélkedőjén. Az ünnepélyes eredményhirdetés december 12-én volt.

Gál Imre tanár ur elmondta a verseny célját és megköszönte az ifjúság aktív részvételét. Ezután Fényi Endréné tanárnő fölolvasta a felsőtagozat legjobb versenyzőit:

Olvasásban: I. Horváth Éva 206 ponttal, II. Stefán Sándor 145 ponttal, III. Flamich Mária 129 ponttal.

Írásban: I. Flamich Mária 293 ponttal, II. Horváth Éva 292 ponttal, III. Stefán Sándor 279 ponttal.

Az alsótagozatosok közül a legjobb eredményt elért pájtások a következők: - olvasásban: I. Géczi Sándor, II. Sitkei Andrea, III. Barcsi András. - Írásban: I. Kovács Katalin, II. Dani Zsuzsa, III. Bölkény Ágota és Moldovány Eszter.

Az első három helyezett 300, 200, illetve 100 forint értékű ajándékot és az első hat legjobb oklevelet kapott.

Külön gratulálunk Horváth Évának, aki nemcsak a háziversenyen szerepelt sikeresen, de még a szövetség által rendezett írás- és olvasásver-

senyen is igen szép eredményt ért el /osztott első helyezett lett írás- és olvasásban/.

Reméljük, hogy iskolánk a jövőben is megrendezi ezt a már hagyományra vált vetélkedőt, melynek célja a Braille-írás-olvasás tökéletesebb elsajátítása.

Remes András

Az ifju politikusok tevékenységéről.

Iskolánkban már tavaly megalakult a kis politikusok köre, de az elmúlt tanévben csak két foglalkozás volt. Ezek az előadások inkább filozófiai jellegűek voltak s kevésbé foglalkoztak politikával.

Az első előadást Kuminka Györgyné tanárnő tartotta, a materialista világnézet kialakulásáról. Foglalkozott a régi filozófiai irányzatokkal és a dialektikus materializmus összetevőivel.

A második előadáson Molnár Béla tanár ur a vallás és a materializmus viszonyát vizsgálta és méltatta a vallás ihlette művészeti alkotásokat. Példaképen magnetofonról egy argentin misét /misza kreola/ játszott le, amely maradandó zenei élményt nyújtott a hallgatóságnak.

A sorozat azonban csak az 1975/76-os tanévben lett igazán hű a nevéhez. Bár az előadások időpontját még most sem sikerült bizonyos napokra rögzíteni, de már az első félévben két politikai foglalkozás volt.

Az elsőn Kuminkáné tanárnő a KMP megalakulásáról és előzményeiről beszélt, majd a párt tevékenységét változta egészen napjainkig.

A legutóbbi foglalkozásra 1975. december 17-én került sor, Gál Imre tanár ur vezetésével. Az előadó időszerű politikai kérdéseket választott. Az ifjuságnak lehetősége volt arra, hogy az általa fontosnak és érdekesnek tartott kérdésekre választ kapjon. Az egyes felszólalások a pajtások nagyfokú érdeklődéséről tanuskodtak, amelyekre Gál Imre tanár ur kielégítő választ adott.

Az ifjuság kérdései főként a kínai politikát és a szovjet-kínai helyzetet érintették, de szó volt Portugáliáról, Chileről és az annak nyújtott amerikai támogatásról is.

Reméljük, hogy a továbbiakban még több tanulót fog vonzani a kis politikusok köre és széleskörű érdeklődéstől kísérve az ifjuság politikai tájékozottságát is módja lesz növelni.

Lakatos Tamás

- . -

K ö z l e m é n y e k . . .

Értesítjük tagtársainkat, hogy Budapesti és Pest Megyei Szervezetünkénél /szövetségünk székházában/ újra folytatjuk a Braille írás-olvasás oktatását. Az oktatási órák ideje:

kedden 13 órától 16 óráig
szerdán 15 órától 17 óráig.

Kérjük tagtársainkat, minél többen jelentkezzenek! Igen fontosnak tartjuk, hogy aki látását elvesztette, feltétlenül megtanulja a pontírás-olvasást.

...

Eladok egy jó állapotban lévő Klein-szekrényt és Braille-táblát.
Cimem: özv. Hraborszky Györgyné, 5700. Gyula, Erzsébet u.22.

...

Jó állapotban lévő Klein-szekrényt vásárolnék. - Cimem: Richter Ferenc, 2634. Nagybörzsöny, Ságvári u.15.

...

43 éves, termelészövetkezeti nyugdíjjal rendelkező, elvált férfi házasság céljából korbán hozzáillő, lakással rendelkező özvegy vagy elvált asszonnyal megismerkedne, házasság céljából. Fényképes leveleket kér. Cim: Hegedűs János, 7431. Juta, Dózsa György u.88.

Eladó egy 60 literes "Lehel" hűtőszekrény, 1.500 forintért. Érdeklődni lehet a 416-304 telefonon.

Jó állapotban lévő Klein-szekrényt vásárolnék. A válaszokat árajánlattal kérem a Szövetségbe.

Eladó egy tekerceses, jó állapotban lévő "Terta" magnetofon 800 forintért. A készülék csak lehallgatásra alkalmas. Cim: Szentkirályi Sándor, 3201. Gyöngyös, Zalár u.1.

---

76 éves özvegyasszony keres olyan személyt, aki eltartási szerződést kötne vele, de élettársi viszonyról, esetleg házasságról is lehet szó. Leveleket a szerkesztőségbe kér "Szeretet és megértés" jeligére.

---

42 éves elvált asszony, lelkiismeretes eltartója lenne idősebb személynek. Leveleket "Megbecsülés" jeligére kér a szerkesztőségbe.

---

26 éves, kb. 175 cm magas csökkentlátó vagyok. Megismerkednék házasság céljából korbán és magasságban hozzám illő, lehetőleg csökkentlátású sorstársnővel. "Egyedül nehéz az élet" jeligére várok leveleket a szerkesztőségbe.

Huszéves, csökkentlátó, dolgozó nő megismerkedne házasság céljából korbán hozzáillő fiatalemberrel. Leveleket az alábbi címre vár: Jakab Éva, 6726. Szeged, Torontál tér 1.

- . -

Innen-onnan.

A "Perkins School" /Vakok Iskolája, USA./ tantervébe új tantárgyat iktatott be "Tájékozódás és mozgásképzés" címen. Egy vezető pedagógus és 8 beosztott oktató foglalkozik a vak tanulókkal.

Először a térszemléletet tanítják meg, a második szakaszban a házon belüli tájékozódást és mozgást, majd a harmadik szakaszban először a ház körül, vagy egyre nagyobb körben végeznek tájékozódási és mozgási gyakorlatot.

Az Összoroszországi Vakok Szövetségének négy tagu delegációja 1975. őszén Svájcban tett tanulmányutat, viszonzva a Svájci Vakok Szövetsége küldöttségének 1974. májusában a Szovjetunióban tett látogatását. E tanulmányok során a szovjet küldöttség megismerkedett a svájci vaküggyel.

Németalföld /Hollandia/ és Izrael után Svájcban is adnak ki olyan bankjegyeket, amelyekken különböző relief vonalak segítségével a vakok is felismerhetik a bankjegy értékét. Svájcban először 100 frankos bankjegyet bocsájtanak ki ilyen módon, de fokozatosan más címleteket is ki fog-nak így bocsájtani.

A Svájci Vakok folyóirata arról panaszkodik, hogy a gazdasági recesszió következtében elsősorban a látási fogyatékos dolgozókat bocsájtják el a vállalatok és jogszabályi védelmet sürget ezen a téren. Megnyugtató számunkra, hogy nálunk minden munkaképes vak dolgozhat és a célvállalatok munkaerőhiánnyal küzdenek. Ezuton is kérjük dolgozni tudó, esetleg már nyugdíjkorban lévő sorstársainkat is, hogy jelentkezzenek munkára.

A zürichi és stuttgarti intézmény kooperációjában a látási fogyatékosok levelező tagozaton szerezhethetnek érettségi bizonyítványt, vagy bizonyos szaktanfolyamot végezhetnek el. A tananyag hangszalagon vagy Braille-nyomtatásban áll rendelkezésükre.

Sir John Wilson 1975. év május havában referátumot tartott az Egészségügyi Világszervezetben. Sir Wilson a vakság megelőzésével foglalkozó nemzetközi bizottság elnöke és referátumában rámutatott arra, hogy a vakság megelőzése nem elsősorban gazdasági probléma, mert a trachomát igen olcsó antibiotikummal lehet gyógyítani. A szürkehályogot meg lehet operálni, xerophthalmiát vitaminokkal meg lehet előzni.

E sorok írója ugyanezeket a gondolatokat kifejtette 1974. augusztusában Sao Paulóban, kiegészítve ezt azzal, hogy a fejlődő országokban a fekete himlő kötelező védőoltás bevezetése is milliókat menthet meg a vakságtól. Hangsúlyozta, hogy a vakság megelőzése elsősorban politikai és szociológiai kérdés.

- . . . -